

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Η εξασφάλιση άδειας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι απαραίτητη για τη διεξαγωγή έρευνας σε δημόσια σχολεία οποιασδήποτε βαθμίδας. Για την παραχώρηση άδειας από το ΥΠΠ απαιτείται η γνωμοδότηση του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ). Για τον σκοπό αυτό οι ενδιαφερόμενοι/ες ερευνητές/τριες (φυσικά πρόσωπα ή οργανισμοί) καλούνται να συμπληρώσουν σχετική αίτηση, η οποία βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΚΕΕΑ (www.keea.pi.ac.cy).

Η ορθή συμπλήρωση της αίτησης κρίνεται απαραίτητη, ώστε να διασφαλιστεί ότι η διεξαγωγή της έρευνας θα γίνεται με σεβασμό σε βασικές αρχές ηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας. Το ΚΕΕΑ καλείται να μελετήσει κάθε αίτηση και να υποβάλει γραπτή γνωμοδότηση προς την αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΠ (Δημοτικής, Μέσης, Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής), η οποία, στη συνέχεια, κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές/τριες.

Ρόλος του ΚΕΕΑ

Το ΚΕΕΑ είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο και την αξιολόγηση των προτάσεων για διεξαγωγή έρευνας σε δημόσια σχολεία Δημοτικής, Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, με σκοπό τη διασφάλιση της διεξαγωγής της έρευνας σε πλαίσιο διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών ηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας. Το ΚΕΕΑ είναι, επίσης, υπεύθυνο για τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων και την προστασία των συμφερόντων των συμμετεχόντων στην έρευνα, από τον/την ερευνητή/τρια.

Το ΚΕΕΑ **δεν** είναι υπεύθυνο για την πρωτοτυπία μιας έρευνας, ούτε για τη σημαντικότητα και αναγκαιότητά της, ούτε για τυχόν λάθη ή παραλείψεις στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας της έρευνας. Κατά συνέπεια, το ΚΕΕΑ δεν αναλαμβάνει ευθύνη για την εγκυρότητα και αξιοπιστία μιας έρευνας. Ωστόσο, αν υπάρχουν τυχόν λάθη, προβλήματα ή αβλεψίες στη μεθοδολογική προσέγγιση, οι λειτουργοί του ΚΕΕΑ μπορούν να προβούν σε σχετικές επισημάνσεις/εισηγήσεις στους/στις ερευνητές/τριες.

Διαδικασία υποβολής αίτησης

Οι ενδιαφερόμενοι/ες καλούνται να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά την αντίστοιχη αίτηση, η οποία βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΚΕΕΑ (www.keea.pi.ac.cy). Ακολουθούν αναλυτικές οδηγίες για τη συμπλήρωση της αίτησης. Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι/ες όπως μελετήσουν προσεχτικά τις οδηγίες, προτού συμπληρώσουν και υποβάλουν την αίτηση. **Η αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από την υποβολή των σχετικών εργαλείων/επιστολών που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα.** Η αίτηση **δεν** αξιολογείται αν δεν είναι πλήρης. Στην κάθε αίτηση το σύστημα δίνει αυτόματα έναν κωδικό αναφοράς, ο οποίος και αποτελεί την ταυτότητα της κάθε έρευνας. Σε περίπτωση επικοινωνίας με το ΚΕΕΑ, οι ερευνητές/τριες θα πρέπει να κάνουν χρήση του κωδικού αυτού.

Μετά την υποβολή της αίτησης, το ΚΕΕΑ προβαίνει στη μελέτη και αξιολόγησή της μέσα σε περίοδο 10 εργάσιμων ημερών. Στο διάστημα αυτό ενδέχεται να προωθήσει στον/στην ερευνητή/τρια ηλεκτρονικό μήνυμα με διευκρινιστικές ερωτήσεις ούτως ώστε να προχωρήσει με τη γνωμοδότησή του.

Στη συνέχεια συντάσσει έκθεση γνωμοδότησης, την οποία αποστέλλει στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΠ (Δημοτικής, Μέσης, Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής).

Τέλος, η αρμόδια Διεύθυνση ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους/ες μέσω ταχυδρομείου για την έγκριση του αιτήματός τους. Το ΚΕΕΑ δεν δύναται να δώσει απευθείας ανατροφοδότηση ή πιθανή έγκριση διεξαγωγής έρευνας στους ενδιαφερόμενους/ες¹.

Η τελική χορήγηση άδειας για διεξαγωγή έρευνας συνιστά αυτόματα δέσμευση του/της ερευνητή/τριας για: (α) πιστή εφαρμογή του εγκριθέντος Αναλυτικού Σχεδίου Έρευνας (ΑΣΕ) που έχει υποβληθεί στο ΚΕΕΑ και (β) κοινοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο ΥΠΠ. Όσον αφορά στο πρώτο, το ΥΠΠ επιτηρεί και διασφαλίζει ότι η ερευνητική διαδικασία υλοποιείται σύμφωνα με το ΑΣΕ που έχει εγκριθεί, μέσω των διευθύνσεων των σχολείων που εμπλέκονται στην έρευνα. Συνεπώς, οι διευθυντές/ντριες των σχολείων επιβλέπουν την υλοποίηση της έρευνας, όπως αυτή περιγράφεται στο ΑΣΕ. Οι ερευνητές/τριες υποχρεούνται να κοινοποιήσουν στους/στις διευθυντές/ντριες των σχολείων την απόφαση της Διεύθυνσης του ΥΠΠ μαζί με τη γνωμοδότηση του ΚΕΕΑ. Αναφορικά με το δεύτερο, σε εύλογο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση της έρευνας και σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που υποβάλλει ο/η ερευνητής/τρια, αναμένεται η υποβολή από τον/την ερευνητή/τρια του Συνοπτικού Δελτίου Έρευνας (ΣΔΕ) σε ηλεκτρονική μορφή

¹ Οι ενδιαφερόμενοι/ες ενημερώνονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μέσω της ιστοσελίδας του ΚΕΕΑ σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία αξιολόγησης της αίτησής τους.

(βλ. έντυπο ΣΔΕ στην ιστοσελίδα του ΚΕΕΑ).

Οδηγίες για τη συμπλήρωση της αίτησης για διεξαγωγή έρευνας σε δημόσια σχολεία

Η αίτηση για εξασφάλιση άδειας για διεξαγωγή έρευνας σε δημόσια σχολεία αποτελείται από δύο μέρη:

I. Προσωπικά στοιχεία του/της ερευνητή/ερευνήτριας

II. Αναλυτικό Σχέδιο Έρευνας (ΑΣΕ)

Μέρος I: Προσωπικά στοιχεία του/της ερευνητή/ερευνήτριας

Στο πρώτο μέρος ο/η ερευνητής/τρια καλείται να συμπληρώσει τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Όνομα ερευνητή/ερευνήτριας
2. Ιδιότητα ερευνητή/ερευνήτριας (π.χ. ακαδημαϊκός, εκπαιδευτικός, υποψήφιος διδάκτορας, μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια κτλ.)
3. Μέλη της ερευνητικής ομάδας και η ιδιότητά τους. Εδώ χρειάζεται να δηλωθούν άτομα τα οποία έχουν εμπλακεί στον σχεδιασμό της ερευνητικής μελέτης ή/και άτομα που πρόκειται να εμπλακούν στη διεκπεραίωση της έρευνας.
4. Επιστημονικός φορέας ή φορέας χρηματοδότησης στο πλαίσιο του οποίου εκπονείται η έρευνα. Εδώ χρειάζεται να συμπληρωθεί το όνομα του επιστημονικού φορέα στα πλαίσια του οποίου εκπονείται η έρευνα (π.χ. Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Χ στα πλαίσια μεταπτυχιακής εργασίας-διπλωματικής/διδακτορικής διατριβής) ή/και το όνομα του φορέα χρηματοδότησης (π.χ. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας).
5. Διευθύνσεις του ΥΠΠ στις οποίες υπάγονται οι σχολικές μονάδες, στις οποίες θα διεξαχθεί η έρευνα. Εδώ επισημαίνεται η βαθμίδα των σχολικών μονάδων από τις οποίες θα συλλεγούν δεδομένα (π.χ. Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης για Γυμνάσια/Λύκεια, κοκ).
6. Διεύθυνση ερευνητή/ερευνήτριας
7. Ηλεκτρονική διεύθυνση ερευνητή/ερευνήτριας
8. Τηλέφωνα επικοινωνίας ερευνητή/ερευνήτριας
9. Τηλεομοιότυπο ερευνητή/ερευνήτριας

Μέρος II: Αναλυτικό σχέδιο έρευνας

Στο δεύτερο μέρος οι ερευνητές/τριες καλούνται να δώσουν σύντομες, σαφείς και περιεκτικές περιγραφές του περιεχομένου της έρευνας (τμήμα Α'), της προτεινόμενης μεθοδολογίας (τμήμα Β'), των χρονοδιαγραμμάτων (τμήμα Γ') καθώς και των διαδικασιών στις οποίες προτίθενται να προβούν για την αντιμετώπιση ζητημάτων ηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας (τμήμα Δ'). Καλούνται, τέλος, να επισυνάψουν όλο το συνοδευτικό υλικό της αίτησής τους, π.χ. τα ερευνητικά εργαλεία και τις επιστολές προς τους/τις συμμετέχοντες/ουσες (τμήμα Ε').

A. Περιεχόμενο της έρευνας

Οι ερευνητές/ερευνήτριες καλούνται να:

A1. Διατυπώσουν με σαφήνεια τον τίτλο της έρευνας. Ο τίτλος πρέπει να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του σκοπού της έρευνας και να είναι σαφής, πλήρης και συνοπτικός.

A2. Διατυπώσουν τον σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα. Ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα/υποθέσεις της έρευνας θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις υπό μελέτη μεταβλητές και το δείγμα της έρευνας με σαφή και συνοπτικό τρόπο.

A3. Τεκμηριώσουν τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα της έρευνας. Πρέπει να γίνεται σύντομη αναφορά στη χρησιμότητα της έρευνας (στο πλαίσιο της κυπριακής εκπαίδευσης, αλλά και ευρύτερα στην παιδαγωγική επιστήμη) και στη δυνατότητα διάχυσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν.

B. Μεθοδολογία της έρευνας

Οι ερευνητές/ερευνήτριες καλούνται να:

B1. Περιγράψουν σύντομα την προτεινόμενη διαδικασία συλλογής δεδομένων. Η διαδικασία πρέπει να ανταποκρίνεται στην ερευνητική δεοντολογία (προστασία προσωπικών δεδομένων, αποφυγή έκθεσης των συμμετεχόντων/ουσών σε ακατάλληλα για την ηλικία τους ερεθίσματα κλπ) και να υιοθετούνται οι απαραίτητες πρακτικές (π.χ. γραπτή συναίνεση των γονέων για συμπλήρωση ερωτηματολογίου από μαθητές/τριες, μαγνητοσκόπηση, βιντεογράφιση μαθητών/τριών).

B2. Περιγράψουν τη δειγματοληπτική στρατηγική. Εδώ πρέπει να γίνει αναφορά στα κριτήρια και στον τρόπο επιλογής του δείγματος της έρευνας, καθώς και στα ονόματα των συγκεκριμένων σχολικών μονάδων/τμημάτων που θα εμπλακούν στην ερευνητική διαδικασία. Θα πρέπει να γίνεται και συγκεκριμένη αναφορά σε αριθμό μαθητών/τριών και τάξεων.

B3. Περιγράψουν σύντομα όλα τα ερευνητικά εργαλεία (π.χ. ερωτηματολόγια, πρωτόκολλα συνεντεύξεων, έντυπα παρατήρησης κλπ). Σε περίπτωση που τα ερευνητικά εργαλεία προέρχονται από μετάφραση ή προσαρμογή υφιστάμενων εργαλείων, χρειάζεται να κατατίθεται και το πρωτότυπο και η/οι σχετική/ές αναφορά/πηγές. Στην περίπτωση που τα εργαλεία είναι σταθμισμένα ή τίθενται θέματα πνευματικών δικαιωμάτων (copyright) για τη χρήση τους (π.χ. Wisc - III) θα πρέπει να υποβάλλεται πλήρης βιβλιογραφική αναφορά και περιγραφή τους. Πέραν από τα θέματα δεοντολογίας που αναφέρονται στο σημείο B1, δύο άλλα σημαντικά στοιχεία είναι η χρήση κατάλληλης γλώσσας που να ανταποκρίνεται στο επίπεδο των συμμετεχόντων/ουσών, καθώς και η έκταση των εργαλείων. Αν τα ερευνητικά εργαλεία είναι ηλεκτρονικά και δεν υπάρχει ελεύθερη πρόσβασή τους, είναι υποχρέωση του/της ερευνητή/τριας να τα παραχωρήσει σε κάποια μορφή (π.χ. print screens), στο ΚΕΕΑ για να προχωρήσει στη γνωμοδότηση της έρευνας. Επίσης τα εργαλεία θα πρέπει να έχουν τύχει γλωσσικής επιμέλειας έτσι ώστε να αποφευχθεί το πρόβλημα που παρατηρείται σε σχέση με ορθογραφικά ή άλλα γλωσσικά λάθη. Όλα τα ερευνητικά εργαλεία είναι απαραίτητο να επισυναφθούν στο σημείο E2.

B4. Προσδιορίσουν τον αναμενόμενο χρόνο απασχόλησης των συμμετεχόντων/ουσών για τους σκοπούς της έρευνας. Εδώ πρέπει να γίνει αναλυτική περιγραφή των διδακτικών περιόδων απασχόλησης των ατόμων (π.χ. εκπαιδευτικών/μαθητών/τριών) που θα εμπλακούν στην ερευνητική διαδικασία.

Γ. Χρονοδιαγράμματα

Οι ερευνητές/ερευνήτριες καλούνται να:

Γ1. Αναφέρουν τη χρονική περίοδο κατά την οποία προγραμματίζεται να διεξαχθεί η συλλογή των δεδομένων από τα σχολεία καθώς και ο αναμενόμενος χρόνος υποβολής των αποτελεσμάτων στο ΚΕΕΑ.

Γ2. Αναφέρουν την ημερομηνία υποβολής των αποτελεσμάτων στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (μέσω του συνοπτικού δελτίου έρευνας-ΣΔΕ, που ανακτάται από την ιστοσελίδα του ΚΕΕΑ).

Δ. Θέματα ηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας

Οι ερευνητές/ερευνήτριες καλούνται να:

Δ1. Συμπληρώσουν τον πίνακα, ο οποίος αφορά σε θέματα ηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας. Εδώ θα πρέπει να συμπληρωθούν ΟΛΕΣ οι δηλώσεις, επιλέγοντας την κατάλληλη απάντηση («ΝΑΙ», «ΟΧΙ», «ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ»).

Δ2. Αιτιολογήσουν όποιες αρνητικές απαντήσεις («ΟΧΙ») δόθηκαν στα σημεία του προηγούμενου σταδίου (Δ1).

Δ3. Αναφέρουν διαδικασίες/μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση άλλων θεμάτων ηθικής και δεοντολογίας που σχετίζονται με τη διεξαγωγή της έρευνας και δεν αναφέρθηκαν στο στάδιο Δ1.

Ε. Επισύναψη συνοδευτικού υλικού

Οι ερευνητές/τριες καλούνται να επισυνάψουν όλο το συνοδευτικό υλικό της αίτησής τους. Συγκεκριμένα, πρέπει να επισυνάψουν ΟΛΑ τα ερευνητικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια της έρευνας, καθώς και τις απαραίτητες συνοδευτικές επιστολές (ενημέρωση συμμετεχόντων/ουσών, εξασφάλιση συγκατάθεσης). Στις περιπτώσεις αιτήσεων για έρευνα στα πλαίσια προπτυχιακής ή μεταπτυχιακής εργασίας/διπλωματικής, πρέπει οπωσδήποτε να επισυναφθεί (σε αρχείο pdf) ενυπόγραφη βεβαίωση από τον/την ακαδημαϊκό υπεύθυνο/η ότι εγκρίνει τα ερευνητικά εργαλεία και το περιεχόμενο της αίτησης που υποβάλλεται στο ΥΠΠ. Το έντυπο ενημέρωσης γονέα/κηδεμόνα ή συμμετέχοντα ενήλικα θα είναι ξεχωριστό έντυπο και δεν θα επιστρέφεται στον ερευνητή/τρια αλλά θα το κρατήσουν οι γονείς/κηδεμόνες ή οι συμμετέχοντες ενήλικες.

Ι. Στο έντυπο ενημέρωσης γονέα/κηδεμόνα ή συμμετέχοντα ενήλικα θα πρέπει να αναφέρονται τα πιο κάτω:

1) Το όνομα του/της ερευνητή/τριας και το όνομα του Φορέα (όνομα Πανεπιστημίου κτλ) κάτω από την εποπτεία του οποίου θα γίνει η έρευνα

2) Οι σκοποί, τα πιθανά οφέλη της έρευνας και ο τρόπος συλλογής δεδομένων

3) Αναφορά στο ότι:

α) η συμμετοχή στην έρευνα είναι εθελοντική και οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή χωρίς συνέπειες

β) Η έρευνα προϋποθέτει τη σύμφωνη γνώμη του παιδιού ανεξάρτητα από το αν ο/η γονέας/κηδεμόνας έχει δώσει τη συγκατάθεσή του/της για τη συμμετοχή του παιδιού

γ) Τα δεδομένα που θα συλλεγούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας και ότι θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή φύλαξη των δεδομένων της έρευνας

δ) Θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων/ουσών

ε) Σε περίπτωση προσωπικής συνέντευξης μαθητή/μαθήτριας παρών/ούσα στη συνέντευξη θα βρίσκεται και εκπαιδευτικός του σχολείου

στ) Σε περίπτωση μαγνητοφώνησης/βιντεοσκόπησης η χρήση των δεδομένων θα γίνει μόνο για τους σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας

4) Ο χρόνος που θα χρειαστεί για τη συλλογή των δεδομένων

5) Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους/τις ερευνητές/τριες σε περίπτωση που υπάρχουν ερωτήματα/απορίες

6) Τα στοιχεία επικοινωνίας με άτομο στον αρμόδιο Φορέα (Πανεπιστήμιο κτλ), που να μην έχει σχέση με τη συγκεκριμένη έρευνα, σε περίπτωση υποβολής παραπόνου ή καταγγελίας (αφορά σε ερευνητές οι οποίοι διεξάγουν έρευνα υπό την εποπτεία Φορέα).

II. Στα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις) θα πρέπει:

(α) Να γίνεται μια σύντομη αναφορά στον σκοπό της έρευνας και τα πιθανά οφέλη

(β) Να περιλαμβάνονται οι πιο κάτω δηλώσεις:

1) Θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων/ουσών

2) Η συμμετοχή στην έρευνα είναι εθελοντική και οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή από την έρευνα χωρίς συνέπειες.

3) Τα δεδομένα που θα συλλεγούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας

III. Στην ενυπόγραφη βεβαίωση του/της ακαδημαϊκού υπεύθυνου/ης θα πρέπει να υπάρχει δήλωση ότι εγκρίνει τα ερευνητικά εργαλεία και το περιεχόμενο της αίτησης που υποβάλλεται στο ΥΠΠ.

Επικοινωνία

Οι ερευνητές/τριες μπορούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά οποιαδήποτε/οποιοσδήποτε ερωτήματα/απορίες προκύψουν σχετικά με τη διαδικασία υποβολής της αίτησής τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση keea@cyearn.pi.ac.cy.